

فرا تحلیل سبک‌های فرزندپروری، چالش بنیادین سلامت خانواده ایرانی

مریم صف آرا^۱

سمانه سادات سدیدپور^۲

چکیده

سلامت جامعه ایرانی در گرو داشتن خانواده‌های سالم، و سلامت خانواده‌ها در گرو پرورش فرزندان سالم است. در دنیای امروز، آنچه اهمیت دارد پرورش نسل آینده است. چراکه اگر فرزندان با تربیت درست پرورش یابند در سال‌های جوانی می‌توانند از تله‌های زندگی خود به سلامت عبور کنند و مشکلات کمتری برای جامعه خود ایجاد کنند. پژوهشگران خانواده دریافته‌اند برای به کمال رساندن نسل‌های آینده، لازم است سبک فرزندپروری خانواده‌ها اصلاح شود. این پژوهش تلاش می‌کند تا با معرفی سبک‌های فرزندپروری به عنوان یکی از مهم‌ترین چالش‌های خانواده ایرانی، نشان دهد که هر یک از این سبک‌ها، چه شخصیت‌هایی برای جامعه آینده ایران می‌آفریند. روش این مطالعه فراتحلیل است، که به صورت کیفی و کمی انجام می‌گیرد. جامعه آماری این پژوهش تحقیقات انجام شده از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۲ در زمینه سبک‌های فرزندپروری هستند. نتیجه پژوهش نشان می‌دهد سبک فرزندپروری در شهرهای مختلف متفاوت است و عملکرد والدین در دوسوی منحنی سبک‌های فرزندپروری، یعنی مستبدانه یا سهل‌گیرانه قرار می‌گیرد. در میان بررسی‌های انجام شده پژوهشگران نشان داده‌اند که شیوه فرزندپروری والدین مقتدر، مؤثرتر است. سبک فرزندپروری مقتدرانه رشد شناختی و جامعه‌پذیری افراد را افزایش می‌دهد و نسل‌هایی شادتر، با عزت نفس بالاتر، افسردگی کمتر، گرایش کمتر به مواد مخدر، احساس تنهایی کمتر، رفتار سازشی بیشتر، اختلالات روانی کمتر و تعهد زناشویی بالاتر پرورش می‌دهد. سبک فرزندپروری مقتدرانه نزدیکترین روش به روش تربیتی مسئولانه در اسلام است.

کلیدواژه: فراتحلیل، سبک‌های فرزندپروری، سلامت، خانواده ایرانی

^۱. safara_maryam@yahoo.com, m.safara@alzahra.ac.ir استادیار دانشگاه الزهرا(س)، پژوهشکده زنان

^۲. sama.sadid@gmail.com کارشناسی ارشد پژوهش علوم اجتماعی دانشگاه الزهرا(س)

مقدمه

نقش خانواده در نهادینه کردن ارزشهای فرهنگی و هنجارهای اجتماعی این است که به درستی ارزشهای فرهنگی و هنجارهای اجتماعی را انتقال دهد (میرازیگی، ۱۳۹۲: ۷۴-۸۲). همچنان که بدن انسان از سلول‌ها تشکیل شده، نابودی و فساد و بیماری سلول‌ها به طور قهری و طبیعی، معنایش بیماری بدن است و اگر توسعه پیدا کند به جاهای خطرناکی برای کل بدن انسان منتهی می‌شود، همین طور جامعه هم از سلولهایی تشکیل شده، که این سلولها خانواده اند. هر خانواده‌ای یکی از سلولهای پیکره‌ی اجتماع و بدنه‌ی اجتماع است. وقتی اینها سالم بودند، وقتی اینها رفتار درست داشتند، بدنه‌ی جامعه، یعنی آن پیکره‌ی جامعه سالم خواهد بود (رهبر انقلاب، ۱۳۷۲). هر کشوری که در آن بنیان خانواده مستحکم باشد، بسیاری از مشکلات آن کشور، بخصوص مشکلات اخلاقی و معنوی آن به برکت خانواده‌ی سالم و مستحکم برطرف می‌شود یا اصلاً بوجود نمی‌آید (رهبر انقلاب، ۱۳۷۶). در عرصه عمومی فرهنگ جامعه ایران شکاف عمیق و اختلاف قابل تاملی وجود ندارد اما شکاف نسلی موجود، در نقطه مقابل عرصه عمومی، در عرصه زندگی خصوصی آحاد جامعه ما موضوعیت می‌یابد (صداقتی فرد و ساروخانی، ۱۳۸۸: ۷). کارشناسان، سبک‌های فرزندپروری را به مجموعه‌ای از نگرش‌های والدین نسبت به فرزندان، و در رابطه با تربیت فرزندان تعریف کرده اند که سبب ایجاد جوی عاطفی میان فرزندان و والدین میشود (دارلینگ و اشتنبرگ، ۱۹۹۸). پژوهش‌ها در الگوی بامریند، والدین را در سبک فرزندپروری اقتدارگرایانه، آسان‌گیرانه و مستبدانه گروه بندی می‌کنند (اسعدی و همکاران، ۱۳۸۴؛ سامرز و مورگان، ۲۰۰۶؛ دیکسون و وارنر، ۲۰۰۸ و برک، ۲۰۰۵).

روش تربیتی به معنای فنون و شیوه‌هایی است که اهداف تربیت را به ثمر می‌رساند. روش‌های تربیتی فرزندپروری، فنونی در جهت پرورش و استحکام بخشی شخصیت فرزند می‌باشد و در هر رویکرد، به واسطه اصول و مبانی متفاوت، اهداف، مراحل و فنون خاص خود را دارد. بر این اساس، روش‌های تربیتی عصر مدرن در موضوع فرزندپروری، که عمدتاً توسط نظریه پردازان غربی در قرون نوزدهم و بیستم در زمینه روان‌شناسی تربیتی و روان‌شناسی رشد مطرح شدند، با روش‌های تربیتی حضرت زهرا علیهاالسلام که مبتنی بر اصول و مبانی دین اسلام و با اهداف مورد تایید این شریعت می‌باشد، علی‌رغم

وجود نقاط مشترک، تفاوت‌های اساسی دارد (زارعی و کاردوانی، ۱۳۹۲: ۶۱-۷۲). پژوهش‌ها گویای آن است که خانواده‌های ایرانی با چالش‌هایی نظیر تعارضات خانوادگی (سعدی پور، ۱۳۹۲: ۱۴۳)، پرخاشگری (بهروزی و همکاران، ۱۳۹۲: ۸۱-۹۴)، سازگاری (پورشهریار، ۱۳۹۲: ۸۹)، اضطراب (۱۳۹۲: ۵) و سلامت خودکارآمدی فرزندان (۱۳۹۲: ۱۶۵) مواجه هستند. خانواده ایرانی در سال‌های اخیر با تغییرات فرهنگی ویژه‌ای مواجه است. به دلیل برآورده نشدن نیازهای اولیه افراد در هر دو گروه از پاسخگویان (والدین و فرزندان)، اولویت‌های ارزشی بیشتر به سمت ارزش‌های مادی گرایش دارد (ارمکی و ظهیری نیا، ۱۳۸۹: ۲۷۹). وظیفه والدین در این میان حائز اهمیت تر است. نیاز فرزندان به دوست داشته شدن را نمی‌توان نادیده گرفت (بارنان و همکاران، ۲۰۰۰) اگر خانواده‌ای بیمار باشد و نتواند این نیاز را برآورده کند، نسلی بیمار برای جامعه تربیت خواهد کرد (نیل، ۲۰۰۲). رابطه بین والدین و کودک را در پدیدارشدن مشکلات رفتاری نسل بعد، نمی‌توان نادیده گرفت (ترنر و ساندرز، ۲۰۰۶). پژوهش‌ها نشان می‌دهد در خانواده‌ای که به هر دلیلی والدین در آن حضور ندارند، خواه والدین از خانواده‌های ناهنجار و آسیب پذیر باشند یا والدین به علت مشغله کاری کمتر به فرزندان خود توجه کنند، عدم حضور ایشان خسارت‌های جبران ناپذیری برای خانواده‌ها همراه خواهد داشت (کتز، ۲۰۰۲). پژوهشگران مختلف نقش و تأثیر نهاد خانواده را بر نگرش و رفتار یا عملکرد فرزندان بررسی کرده‌اند. در همین رابطه، یوسف (۲۰۰۴) دریافت دلایل عملکرد ضعیف کودکان ممکن است در نتیجه اتخاذ شیوه‌های فرزندپروری والدین آنها باشد. تحقیقات نشان داده است که شیوه‌ی فرزندپروری مستبدانه والدین به رفتار ناهنجار فرزندان منتهی می‌شود (شیلدز و سیسچتی، ۲۰۰۱؛ احمد و بریس ویت، ۲۰۰۴).

فرزندپروری فعالیت پیچیده‌ای شامل روش‌ها و رفتارهای ویژه است که برای اجتماعی کردن نسل بعد به کار می‌رود (بامرلند، ۱۹۹۱). مدل‌های فرزندپروری در نواحی مختلف از یکدیگر متفاوت است چنانچه در آسیا مدل اقتدارگرایانه به طور معمول موفق‌تر عمل می‌کند (کاو، ۱۹۹۹: ۴۸۷-۴۹۳) به طوریکه والدین اقتدارگرا توانسته‌اند فرزندان‌شان اجتماعی‌تر تربیت کنند (بامرلند، ۱۹۹۱؛ ویس و اسکارز، ۱۹۹۶؛ میلر و همکاران، ۱۹۹۳) و سبک فرزندپروری طردکننده و مستبدانه بروز ناهنجاری‌های فردی و اجتماعی را دنبال داشته است (کیانی و همکاران، ۱۳۹۲: ۲۴۵-۲۵۲).

با وجود پژوهش‌های زیاد انجام شده در زمینه سبک‌های فرزندپروری هم‌چنان پرسش‌های بی‌پاسخ زیادی در این زمینه وجود دارد. پژوهش‌پیش‌رو، در تلاش است تا دریابد بر مبنای پژوهش‌هایی که تا کنون در زمینه مطالعات فرزندپروری انجام شده است، موثرترین شیوه فرزندپروری از بین سبک‌های

شناخته شده، کدام است؟ فایده پاسخ به این پرسش این است که مطالعات در آینده می‌تواند هدفمند تر اجرا شود و سیاستگذاری‌های کلان کشور را میتوان بر تشویق خانواده‌ها و آموزش ایشان برای به کار بردن مدل تربیتی بدست آمده قرار داد.

ساز و کار پژوهش

پژوهش حاضر فراتحلیل سبک‌های فرزندپروری است که با روش مرور مستندات و متاآنالیز منابع موجود انجام گرفته است. برای یافتن بررسی‌های انجام شده در کشور از مقاله‌های چاپ شده در مجلات داخلی داده‌های موجود در بانک‌های اطلاعاتی، SID و Magiran استفاده شد. سازوکار جستجوی مقاله‌ها به طور عمده با استفاده از جستجوی سیستماتیک کلیدواژه‌های فارسی با همه‌ی ترکیبات احتمالی کلمات مهم، اصلی و حساس نظیر شیوه‌های فرزندپروری و سبک‌های فرزندپروری انجام شد. این جستجو به طور کلی برای تشخیص موثرترین نوع سبک فرزندپروری انتخاب گردید. چکیده‌ها مطالعه شد و مطالب مربوطه مورد غربالگری قرار گرفتند.

▪ معیارهای انتخاب و ارزیابی کیفیت مقاله‌ها:

در ابتدا لیستی از عناوین و چکیده‌ی تمام مقالات موجود در پایگاه‌های اطلاعاتی یادشده توسط پژوهشگر تهیه، و به منظور تعیین و انتخاب عناوین مرتبط، به صورت مستقل مورد بررسی قرار گرفتند. سپس مقالات مرتبط به صورت مستقل از هم، وارد پروسه‌ی پژوهش شدند. معیارهای اصلی ورود به این پژوهش، اشاره به رابطه سبک فرزند پروری با یک متغیر دیگر و هم چنین کمی بودن پژوهش‌ها بود. بررسی‌هایی که جز پژوهش‌های اولیه نبودند و یا به صورت کیفی انجام شده بودند، نمونه آن‌ها به والدین خلاصه می‌شد و نیز بررسی‌های غیر مرتبط با موضوع، از پژوهش خارج شدند. ضمن اینکه تعدادی از پژوهش‌ها به علت جدید بودن تاریخ پژوهش انجام شده در اختیار پژوهشگر قرار داده نشدند.

در مرحله‌ی دوم پس از تعیین بررسی‌های مرتبط از نظر عناوین، چکیده‌ی مقالات مختلف منتخب، توسط پژوهشگر با استفاده از چک لیست استاندارد (تدوین شده در کتاب‌های فراتحلیل) مورد ارزیابی قرار گرفتند. این چک لیست شامل چندین بخش متنوع بوده و جنبه‌های متنوع متدلوژی، شامل روش‌های نمونه‌گیری، اندازه‌گیری متغیرها، تحلیل آماری، نوع پرسش‌نامه مورد استفاده و اهداف مطالعه

را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. بر اساس توضیحات ارائه شده در اولین مرحله، تعداد ۱۹۰ مقاله انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند. پس از مرور عناوین، ۳۰ مقاله که ارتباط بیشتری با موضوع داشتند از بین مقالات انجام شده در زمینه موضوع شناسایی شدند و به مرحله دوم، یعنی ارزیابی کیفی چکیده مقالات، وارد شدند. مقالاتی که رویکرد کیفی داشتند، و متغیر (سلامت خانواده) را ارزیابی نکرده بودند، از پژوهش خارج شدند. در پایان این مرحله، ۹ مقاله مناسب به منظور ورود به مرحله متآنالیز انتخاب گردیدند. در این پژوهش با توجه به عدم دسترسی به جزئیات اولیه داده‌های مربوط به تک تک افراد مورد بررسی، به طور کلی در هر مطالعه، از داده‌های کلی شامل حجم نمونه و مقادیر f یا همبستگی استفاده شد.

استخراج داده‌ها:

در این پژوهش، ۹ مقاله منتخب که در همه‌ی آنها از نمونه‌گیری تصادفی برای تعیین نمونه استفاده شده بود، مورد بررسی قرار گرفتند. در تمام این بررسی‌ها همان طور که در جدول شماره ۱ آمده است، به منظور تجزیه و تحلیل، داده‌های اساسی مورد نیاز پژوهش، شامل داده‌های مربوط به موضوع، عنوان، نام مجله و نویسندگان، اطلاعات متدلوژی، شامل روش مطالعه و نوع طرح، و هم‌چنین، نحوه‌ی سنجش داده‌ها، گروه یا گروه‌های هدف شناسایی و جمع‌آوری گردید.

تحلیل آماری:

در این مرحله، ابتدا مطالعات مربوط به سلامت در دو گروه سلامت روان و سلامت جسم از یکدیگر تفکیک شدند.

ردیف	پژوهشگر	سال اجرا	موضوع پژوهش	حجم نمونه	پرسش نامه	محل انتشار	متغیرهای مورد بررسی	مکان پژوهش
۱	عبیدی مقدم و همکاران	۱۳۹۲	رابطه شیوه فرزندپروری والدین با میزان فعالیت بدنی فرزندان	۷۰۴	پرسش نامه سبک های فرزندپروری رایبسنون و همکاران	مطالعات روانشناسی ورزشی	میزان فعالیت بدنی	رشت
۲	فرازی و همکاران	۱۳۹۲	رابطه ادراک از سبک های فرزندپروری با ابعاد کمال گرایی دانش آموزان دختر شهر بیرجند	۱۶۱		خانواده پژوهشی	کمال گرایی	بیرجند
۳	فراهینی و همکاران	۱۳۹۲	رابطه ی شیوه های فرزند پروری والدین و کمرویی با خلاقیت در تیزهوشان	۲۳۷	مقیاس شیوه های فرزندپروری بامریند	روانشناسی مدرسه	کمرویی و خلاقیت	تهران

تهران	سلامت روان	خود کارآمدی و نگرش به بزهکاری	حقوق کیفری	پرسشنامه های سبک های فرزندپروری بامریند (۱۹۷۲)	۴۵۶	رابطه بین سبک های فرزندپروری، خود کارآمدی و نگرش به بزهکاری	۱۳۹۲	حسینی و همکاران	۴
تبریز	سلامت روان	ادراک از محیط عاطفی خانواده	روانشناسی مدرسه	پرسش نامه های فرزندپروری شیفر، بامریند	۳۸۷	قلدری در مدارس راهنمایی دخترانه: نقش شیوه های فرزندپروری و دراک از محیط عاطفی خانواده	۱۳۹۲	بیرامی و علائی	۵
مشهد	سلامت روان	سلامت روانی- اجتماعی	روانشناسی مدرسه	آزمون سبک فرزندپروری یانگ	۱۲۰	ارتباط نگرش های تربیتی والدین با ابعاد سلامت روانی- اجتماعی (خودپنداره و تعامل اجتماعی) نوجوانان دختر	۱۳۹۲	ساربان و همکاران	۶
اردبیل	سلامت روان سلامت جسم	اختلالات خوردن	روانشناسی مدرسه	پرسش نامه ی سبک های تربیتی (فرزند پروری) بامریند	۱۰۴	مقایسه ی سبک های فرزند پروری و اختلالات خوردن در دانش آموزان تیز هوش و عادی	۱۳۹۲	نریمانی و همکاران	۷

۸	سپهریان و همکاران	۱۳۹۲	عزت نفس نوجوانان و سبک‌های فرزندپروری: نقش واسطه‌ای برآورده شدن نیازهای روانی اساسی	۲۳۸	فرزندپروری	رفتاری	عزت نفس	ارومیه	سلامت روان
۹	سیفی گندمانی و همکاران	۱۳۹۲	بخ‌شناسی فرزندپروری خانواده (ترکیب سبک فرزند پروری پدر و مادر) و تاثیر آن بر گرایش به مواد مخدر در نوجوانان پسر	۳۷۵	شفر	پژوهی	اعتیاد به مواد مخدر	بروجن	سلامت روان سلامت جسم

یافته‌ها

بیشتر پژوهش‌ها بر الگوی فرزند پروری بامریند، متمرکز شده‌اند. در این بخش بر اساس داده‌های ارائه شده در گزارش هر یک از پژوهش‌های موردنظر، به محاسبه اندازه اثر شیوه‌های فرزندپروری بر اختلالات رفتاری کودکان می‌پردازد. به همین منظور اندازه اثر طبق فراتحلیل (هویت و کرامر، ۲۰۰۵) محاسبه شد. با توجه به تحقیقات انجام شده در کشور در سال گذشته میزان تأثیر شیوه‌های فرزندپروری بر سلامت خانواده ایرانی، مورد بررسی قرار گرفت. جدول ۲ میانگین اندازه اثر شیوه‌های فرزند پروری بر سلامت خانواده را نشان می‌دهد. در فراتحلیل، اصل اساسی عبارت است از اندازه‌های اثر برای مطالعات مجزا و جداگانه و برگرداندن آن‌ها به یک معیار مشترک و آن‌گاه ترکیب آن‌ها برای دستیابی به یک تاثیر متوسط میانگین.

جدول ۲- اندازه اثر مطالعات وارد شده در فراتحلیل

ردیف	سبک فرزندپروری	حجم نمونه	توصیفی	مقدار آماره	ضریب همبستگی	سطح معناداری مطالعات	بل سطح معناداری به Z	تبدیل Z سطح معناداری ترکیبی
۱	اقتداری	۷۰۴	ضریب همبستگی	۰.۱۷		۰.۰۱	۴.۵	X=18.1
	استبدادی	۷۰۴	ضریب همبستگی	۰.۳۹	۰.۸۴	۰.۱۳۰۵	۰.۳۹	
	سهل گیرانه	۷۰۴	ضریب همبستگی	۰.۸۶۵	۳.۴۶	۰.۱۱۷	۲۲.۹	
۲		۱۶۱	F	۹.۲۹	۰.۰۴	۰.۰۰۱	۲.۹	X=10.3
۳	اقتداری	۲۳۷	ضریب همبستگی	۰.۶۴	۱.۶۸	۰.۰۱	۹.۸۵	
	استبدادی	۲۳۷	ضریب همبستگی	-۰.۴۷	-۱.۱	۰.۰۱	-۷.۲	
	سهل گیرانه	۲۳۷	ضریب همبستگی	-۰.۰۷	-۰.۹۱	۰.۰۱	-۱.۰۷	X=13.09
۴	اقتداری	۴۵۶	میانگین	۴۰.۹۱	۱.۹۱	۲.۳۸	۴۰.۷۸	
	استبدادی	۴۵۶	میانگین	۲۲.۵۹	۱.۰۵	۲.۷۲	۲۲.۴۲	
	سهل گیرانه	۴۵۶	میانگین	۲۶.۶	۱.۲	۳.۶۳	۲۵.۶۲۴	
۵	اقتداری	۳۸۷	ضریب همبستگی	-۰.۰۵	-۰.۱	۰.۰۵	-۰.۹۸	
	استبدادی	۳۸۷	ضریب همبستگی	۰.۱۸	۰.۳۷	۰.۰۵	۳.۵	
	سهل گیرانه	۳۸۷	ضریب همبستگی	۰.۱۲	۰.۲۴	۰.۰۵	۴.۷۵	
۶		۱۲۰	F	۱.۹۱۹	۰.۰۲	۰.۰۰۱	۱.۰۹	
۷		۱۰۴	F	۱.۱۹۲	۰.۰۱	۰.۰۰۲	۰.۱۳۶	
۸	اقتداری	۲۳۸	میانگین	۳۶.۰۵	۲.۳۶	۱.۱۲	۳۶.۴۱	
	استبدادی	۲۳۸	میانگین	۳۳.۳۱	۲.۱	۲.۳	۳۲.۳۹	
	سهل گیرانه	۲۳۸	میانگین	۱۳.۳۳	۰.۸۶	۱.۷۲	۱۳.۲۷	۱۱.۵ = میانگین اندازه اثر
۹		۳۷۵		۶۳.۷۴	۰.۰۴	۰.۰۰۱		

یافته ها نشان می دهد که تأثیر سبک فرزندپروری اقتدارگرایانه در سلامت خانواده از همه سبک ها بیشتر است و بعد از آن سبک فرزندپروری سهل گرایانه قرار می گیرد ولی سبک از همه انواع دیگر کمتر

اهمیت دارد. هم چنین در تأثیر سبک‌های فرزندپروری بر سلامت جسم افراد میانگین اندازه اثر برابر ۷.۰۴۵ است در حالیکه میانگین اندازه اثر برای تأثیر سبک‌های فرزند پروری بر سلامت روان ۱۲.۷ است.

نتیجه‌گیری

در این مطالعه ۲۷۸۲ نفر دانش آموز، هستند که از رهگذر انجام فراتحلیل سبک‌های فرزندپروری، به عنوان چالش بنیادین سلامت خانواده ایرانی مورد بررسی قرار گرفتند. پیامبر (ص) می‌فرماید: «اکرموا اولادکم و أحسنوا آدابهم یُغفرلکم»؛ (میزان الحکمه، ج ۱، ص ۱۰۳) فرزند خود را گرامی بدارید و آنان را خوب تربیت کنید تا آمرزیده شوید. برای رسیدن به بهترین الگوی تربیتی لازم محبت عاقلانه محور برنامه‌های تربیتی قرار گیرد. نتایج نشان داد تأثیر سبک اقتدارگرایانه بر سلامت خانواده ایرانی بیشتر از سایر الگوهای فرزندپروری است و نیز سبک‌های فرزندپروری بر سلامت روان بیش از سلامت جسم افراد تأثیر دارد. چنانچه پژوهشگرانی چون (دانلوپ، ۲۰۰۱؛ براون و وایت ساید، ۲۰۰۸ و هامون، ۲۰۱۲) نیز بر نقش تربیتی والدین در سلامت جسم و روان افراد خانواده تأکید دارند. سبک فرزندپروری مقتدرانه رشد شناختی و جامعه‌پذیری افراد را افزایش می‌دهد و نسل‌هایی شادتر، با عزت نفس بالاتر، با افسردگی کمتر، با گرایش کمتر به مواد مخدر، احساس تنهایی کمتر، رفتار سازشی بیشتر، اختلالات روانی کمتر و تعهد زناشویی بالاتر پرورش می‌دهد. سبک فرزند پروری مقتدرانه نزدیکترین روش به روش تربیتی مسئولانه در اسلام است.

با در نظر گرفتن یافته‌های این پژوهش پیشنهاد می‌شود:

- پژوهش‌هایی نیز به صورت کیفی در تکمیل پژوهش‌های موجود انجام شود.
- والدین در تربیت فرزندان خود از سبک اقتدارگرایانه همراه با روش‌های اسلامی استفاده کنند.
- الگوی اقتدارگرایانه به والدین آموزش داده شود.

منابع

۱. بیرامی، منصور؛ علائی، پروانه. (۱۳۹۲). قلدری در مدارس راهنمایی دخترانه: نقش شیوه‌های فرزندپروری و ادراک از محیط عاطفی خانواده. فصلنامه روان‌شناسی مدرسه، شماره ۷، صص ۳۸.
۲. حسینی دولت‌آبادی، فاطمه؛ سعادت، سجاد؛ قاسمی جوبنه، رضا. (۱۳۹۲). رابطه بین سبک‌های فرزندپروری، خودکارآمدی و نگرش به بزهکاری در دانش‌آموزان دبیرستانی. پژوهشنامه حقوق کیفری، شماره ۸، صص ۶۷-۸۸.
۳. سپهریان، فیروزه؛ امانی ساری بگلو، جواد؛ محمودی، حجت؛ کتابی، افسانه. (۱۳۹۲). عزت نفس نوجوانان و سبک‌های فرزندپروری: نقش واسطه‌ای برآورده شدن نیازهای روانی اساسی، نشریه علوم رفتاری، شماره ۲۴، ص ۱۵۱.
۴. سیفی گندمانی، محمدیاسین؛ صفاری نیا، مجید؛ کلانتری میبیدی، سارا. (۱۳۹۲). سنخ‌شناسی فرزندپروری خانواده (ترکیب سبک فرزندپروری پدر و مادر) و تاثیر آن بر گرایش به مواد مخدر در نوجوانان پسر. فصلنامه اعتیاد پژوهی، شماره ۲۵، ص ۱۱.
۵. عبدی مقدم، سعید؛ بهروزی، ایوب؛ رمضانینژاد، رحیم. (۱۳۹۲). رابطه شیوه فرزندپروری والدین با میزان فعالیت بدنی فرزندان. فصلنامه مطالعات روان‌شناسی ورزشی، سال دوم، شماره ۶، صص ۲۵-۳۶.
۶. فرازی، فریبا؛ خامسان، احمد؛ اسدی یونسی، محمدرضا. (۱۳۹۲). رابطه ادراک از سبک‌های فرزندپروری با ابعاد کمال‌گرایی دانش‌آموزان دختر شهر بیرجند. فصلنامه خانواده‌پژوهی، شماره ۳۶، ص ۴۳۹.
۷. فراهینی، ندا؛ افروز، غلامعلی؛ رسول زاده طباطبایی، کاظم. (۱۳۹۲). رابطه‌ی شیوه‌های فرزندپروری والدین و کمرویی با خلاقیت در تیزهوشان فصلنامه روان‌شناسی مدرسه، شماره ۸، ص ۱۳۷.
۸. نریمانی، محمد؛ پوراسمعیلی، اصغر؛ عندلیب کورایم، مرتضی. (۱۳۹۲). مقایسه‌ی سبک‌های فرزندپروری و اختلالات خوردن در دانش‌آموزان تیزهوش و عادی، فصلنامه روان‌شناسی مدرسه، شماره ۶، ص ۱۳۸.

منابع

۱. آزادارمکی، تقی؛ ظهیری نیا، مصطفی. (۱۳۸۹). بررسی سنخ‌های ارزشی و تغییرات فرهنگی در خانواده، فصلنامه خانواده‌پژوهی، شماره ۲۳، ص ۲۷۹.
۲. اسعدی، محمد؛ شاه منصور، نازیلا؛ محمدی، محمدرضا؛ رضاعی، فرزین؛ جودیت جی، سمتانا. (۱۳۸۴). رابطه متغیرهای فرهنگی اجتماعی و نحوه تعامل والدین با نوجوانان در ایران، تازه‌های علوم شناختی، سال ۷، شماره ۲۸، صص ۲۸-۳۵.
۳. بهروزی، حسین؛ زارع زاده، مهشید؛ صابری کاخکی، علیرضا. (۱۳۹۲). رابطه هوش معنوی و پرخاشگری بازیکنان فوتبال پسر رده سنی نوجوانان. فصلنامه مطالعات روان‌شناسی ورزشی، سال دوم، شماره ۶، صص ۸۱-۹۴.
۴. پورشهریار، حسین. (۱۳۹۲). پیش‌بینی سطح سازگاری نوجوانان بر اساس ویژگی‌های روان‌شناختی با استفاده از مدل‌های رگرسیون و شبکه‌های عصبی مصنوعی، فصلنامه اندازه‌گیری تربیتی، شماره ۱۴، ص ۸۹.
۵. ربیعی مهدی؛ زره پوش، اصغر؛ پلاهنک، حسن؛ زارعی محمود آبادی، حسن. (۱۳۹۲). رابطه بین مولفه‌های تنظیم‌شناختی-هیجانی و اختلالات اضطرابی در کودکان و نوجوانان. دو ماهنامه تحقیقات علوم رفتاری، شماره ۳۳، ص ۵.
۶. زارعی، مجید؛ کاردوانی، راحله. (۱۳۹۲). بررسی تطبیقی روش‌های تربیتی حضرت زهرا علیهاالسلام در فرزندپروری با روش‌های تربیتی عصر مدرن. ماهنامه معرفت، شماره ۱۹۲، صص ۶۱-۷۲.
۷. سعدی پور، اسماعیل. (۱۳۹۲). بررسی اثرات اینترنت بر خانواده‌های دارای فرزند نوجوان. فصلنامه پژوهش‌های ارتباطی، شماره ۷۶، ص ۱۴۳.
۸. کیانی، احمدرضا؛ فاتحی زاده، مریم؛ قاسمی، نظام‌الدین. (۱۳۹۲). بررسی کیفی عوامل خانوادگی دخیل در اقدام به خودکشی. دو ماهنامه تحقیقات علوم رفتاری، شماره ۳۲، صص ۲۴۵-۲۵۱.
۹. علیزاده، محمد؛ چرندابی، سکینه؛ میرغفوروند، مژگان؛ توانا نژاد، نیکتا؛ کارخانه، مهسا. (۱۳۹۱). سبک زندگی ارتقا دهنده سلامت و خودکارآمدی در نوجوانان پسر شهرستان سنندج. مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران، شماره ۱۰۹، ص ۱۶۵.

۱۰. رهبر انقلاب خطبه‌ی عقد مورخه‌ی ۱۳۷۲/۶/۱۴ از سایت khameni.ir
۱۱. رهبر انقلاب خطبه‌ی عقد مورخه‌ی ۱۳۷۶/۹/۲ از سایت khameni.ir
۱۲. محمدی ریشه‌ری؛ محمد. (۱۳۷۷). میزان الحکمه. دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، ج ۱، ص ۱۰۳.
13. Baumrind, D. (1991). Effective Parenting during the early adolescent transition In P. A. Cowan & E. M. Hetherington (Eds.), *Family transitions*(Vol. 2, PP. 111-163). Millsdale NJ: Erlbaum.
14. Baumrind, D. (1991). The influence of parenting style on adolescent competence and substance use. *Journal of early adolescence*, 11(1), 56-95.
15. Brannen, J. (2002) 'The use of video in research dissemination: children as expert on their own family lives', *International Journal of Social Research Methodology: Theory & Practice*, Vol. 5, No. 2, pp. 173–80
16. Brown, A. M. & Whiteside, S. P. (2008). Relations among perceived parental rearing behavior, attachment style, and worry in anxious children. *Journal of Anxiety Disorders*, 22(2), 263-272.
17. Burke, M.U. (2005). Familial influence on self-efficacy: Exploring the relationship between perceived parenting style, current social support, and self-efficacy beliefs in a sample of nontraditional college students. A dissertation of Copella university.
18. Chao, R. K. (1994). Beyond parental control and authoritarian parenting style: Understanding Chinese parenting through the cultural notion of training. *Child development*, 65(4), 1111-1119. ej 491 656
19. Darling, N., & Steinberg, L. (1993). Parenting style as context: An integrative model. *Psychological Bulletin*, 113, 482-496
20. Dunlop, R., Burns, A. & Bermingham, S. (2001). Parents-child relations and adolescent self-image following divorce, A 10 years study, *Journal of Youth and adolescence*, 30(2).117-134.
21. Dixon, M.A., & Warner, S.M. (2008). More Than Just Letting They Play: Parental Influence on Women's Lifetime Sport Involvement. *Sociology of Sport Journal*, vol:25, 538-559
22. Katz, A. (2002) *Parenting Under Pressure: Voices of Prisoners and Their Families*. East Molesey: Young Voice
23. Hamon, J. D. & Schrod, P. (2012). Do Parenting Styles Moderate the Association Between

24. Family Conformity Orientation and Young Adults' Mental Well-Being? *Journal of Family Communication*, 12(2), 151-166.
25. Miller, N. B., Cowan, P. A., Cowan, C. P., & Hetherington, E. M. (1993). Externalizing in reschoolers and early adolescents: A cross-study replication of a family model. *Developmental psychology*, 29(1), 3-18. EJ 461 700.
26. Neale, B. (2002) 'Dialogues with children: children, divorce and citizenship', *Childhood*, Vol. 9, No. 4, pp. 455-75
27. Schwarz, J. C., Barton-Henry, M. L., & Pruzinsky, T. (1985). Assessing child-rearing behaviors: A comparison of ratings made by mother, father, child, and sibling on the CRPBI. *Child development*, 56(2), 462-479. EJ 315 787
28. Summers, J., & Johnson Morgan, M.(2006). The impact of parental style on sports consumption preferences of teenagers: an exploratory investigation in the Asia Pacific region. *Asian Journal of Marketing*, 12 (1), 23-34.
29. Usuf, A. (2004). Effect of cooperative instructional strategy on students' performance in social studies. *Nigeria Journal of Social Studies VIII (1&2) pp. 23-36.*